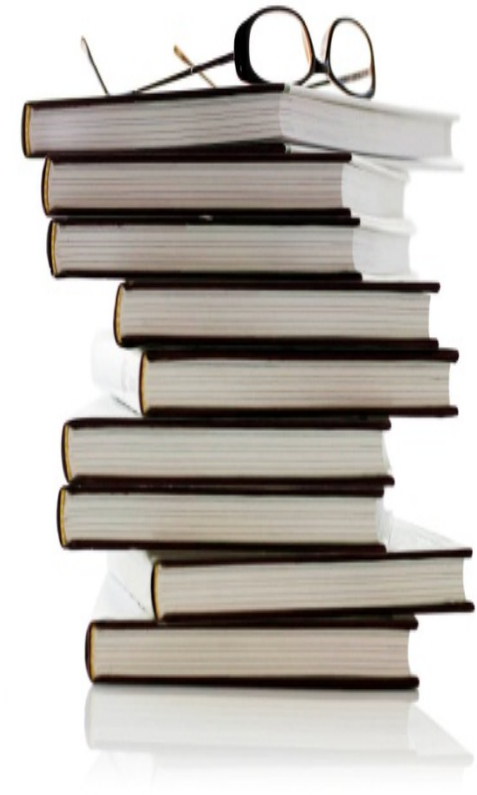

Gemeenschappelijke regeling Cocensus

Verslag van bevindingen 2016

Gemeente Haarlem

Aan het dagelijks bestuur
van de gemeenschappelijke regeling Cocensus
T.a.v. de heer G. Schipper
Jupiterstraat 160
2132 HG HOOFDDORP

Deloitte Accountants B.V.
Robonsbosweg 5
1816 MK Alkmaar
Postbus 270
1800 AG Alkmaar
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9702
www.deloitte.nl

Error! Reference source not found.

Datum
13 februari 2017

Onderwerp
Verslag van bevindingen 2016 gemeente Haarlem

Ons kenmerk
3114411920/2017.010002.02/IK

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Hierbij ontvangt u ons verslag van bevindingen over het boekjaar 2016. Hierin zijn onze belangrijkste controlebevindingen samengevat.

De Modelverantwoording 2016 Cocensus + uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de gemeente Haarlem (hierna: de verantwoording) is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijk regeling Cocensus.

In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de verantwoording gecontroleerd.

De Modelverantwoording 2016 Cocensus + uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de gemeente Haarlem geeft een getrouw en rechtmatig beeld.

Wij maken u erop attent dat voor dit verslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het verslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenschappelijke regeling Cocensus en de gemeente Haarlem.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R Fritz RA

Inhoudsopgave

Controleaanpak	5
Interne beheersing en overige bevindingen	8
Bijlagen	13
Bijlage A: Onafhankelijkheid	14
Bijlage B: Disclaimer en beperking in gebruik	15

Controleaanpak

De verantwoording geeft een getrouw beeld en er is rechtmatig gehandeld

Bij de verantwoording 2016 van de gemeente Haarlem hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel de getrouwheid als de financiële rechtmatigheid. De controleverklaring d.d. 13 februari 2017 hebben wij u separaat toegezonden.

Wij hebben vastgesteld dat de verantwoording voldoet aan de gemeenschappelijke regeling, dienstverleningsovereenkomst en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de gemeentelijke verordeningen van de gemeente Haarlem.

De reikwijdte van onze controle achten wij voldoende

Met de opdrachtbevestiging van 8 november 2016 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de verantwoording. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in het controleprotocol 2015-2017, behorende bij de gemeenschappelijke regeling Cocensus, van december 2015. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend voor onze controle:

- De Nederlandse controlestandaarden.
- De gemeenschappelijke regeling Cocensus.
- De dienstverleningsovereenkomst 2015.
- Het controleprotocol december 2015.
- De relevante verordeningen uit het normenkader van de gemeente.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle over 2016 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Belastingsoorten en reikwijdte controle

Op grond van de gemeenschappelijke regeling Cocensus voert Cocensus de heffing en inning uit van de volgende belastingsoorten:

- Onroerendezaakbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting
- Reclamebelasting
- Roerende Zaakbelasting
- BIZ

Voor de volgende specifieke belastingen worden de brongegevens aangeleverd door de deelnemende gemeente. Cocensus verzorgt voor deze belastingen de heffing en inning op basis van de door de gemeente aangeleverde brongegevens. De verantwoordelijkheid voor de juistheid en de volledigheid van de aangeleverde brongegevens berust bij de gemeente Haarlem:

- Precariobelasting
- Parkeerbelasting

Gehanteerde toleranties met als resultaat: geen (resterende materiële) controleverschillen

Wij hebben de controle op de verantwoording 2016 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals vastgesteld door de groepsaccountant.

Materialiteit

Fouten	1% van het totaal van de lasten, inclusief dotaties aan reserves	€ 5.100.000
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten, inclusief dotaties aan reserves	€ 15.300.000

Uitvoeringsmaterialiteit

Fouten		€ 3.570.000
Onzekerheden		€ 10.710.000

Rapportagetoleranties

De rapportagetoleranties voor fouten en onzekerheden zijn - conform uw controleverordening - vastgesteld op € 200.000.

Wij hebben geen (resterende materiële) controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) ten aanzien van de getrouwheid geconstateerd. Gedurende de controle hebben wij geen correcties laten doorvoeren die ook effect hebben gehad op de verantwoording.

Er is geen sprake van (materiële) controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) ten aanzien van rechtmatigheid.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Cocensus

Deloitte Accountants B.V. is onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectieve zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeenschappelijke regeling, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Bijlage A van dit verslag bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

Interne beheersing en overige
bevindingen

De interne (financiële) beheersing in het kader van onze controle

Als onderdeel van de controle hebben wij in het najaar van 2016 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet en het bestaan van maatregelen van Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de modelverantwoording 2016 Cocensus + uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de gemeente Haarlem opgenomen gegevens. Wij hebben geen tekortkomingenesignaleerd.

Aandachtspunten modelverantwoording op basis van rapporteringstolerantie groepsaccountant of overige bijzonderheden

Begrotingswijziging Toeristenbelasting

Cocensus heeft in de verantwoordingsrapportage gemeld dat de begrote opbrengsten voor toeristenbelasting ruimschoots gerealiseerd worden. De gemeente heeft er niet voor gekozen om de begrote opbrengsten bij te stellen. Wij adviseren de gemeente verwachte over- of onderschrijdingen op basis van de rapportage van Cocensus in een begrotingswijziging te verwerken.

**Betrouwbaarheid en
continuïteit van de
automatiserings-
omgeving**

Onze controle is gericht op het geven van een oordeel over de modelverantwoording 2016 Cocensus + uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de gemeente Haarlem 2016 zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de modelverantwoording 2016 Cocensus + uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de gemeente Haarlem 2016, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk.

Wij hebben in het najaar 2016 door de gemeenschappelijke regeling een zogenaamde IT-survey laten invullen. Daarnaast is onderzocht in hoeverre opvolging is gegeven aan eerdere adviezen naar aanleiding van uitgevoerde onderzoeken inzake de IT-omgeving. Hiermee hebben wij een actueel inzicht verkregen in de mogelijke risico's in de IT-omgeving. Onze bevindingen zijn als volgt:

Bevinding	Reactie directie
<p>Informatiebeveiligingsbeleid</p> <p>Cocensus heeft geen alomvattend informatiebeveiligingsbeleid opgesteld, maar is momenteel bezig met het opstellen van een informatiebeveiligingsbeleid.</p> <p>Wij onderschrijven het belang van het beschrijven van het informatiebeveiligingsbeleid. Hiermee kunt u de randvoorwaarden voor het informatiebeveiligingsbeleid formaliseren.</p>	<p>De bevinding is onderhanden in het kader van het totale business continuity plan waar het informatiebeveiligingsbeleid deel van uitmaakt.</p>
<p>Functiescheiding Gouw IT</p> <p>Uw gemeenschappelijke regeling heeft in de belastingapplicatie rollen ingericht waarin de rechten in Gouw IT worden toegekend aan medewerkers van Cocensus. Wij hebben begrepen dat bij Cocensus geen functiescheidingsmatrix aanwezig is waarin de minimaal noodzakelijke functiescheidingen zijn benoemd.</p> <p>Als gevolg van het ontbreken van de functiescheidingsmatrix is in opzet niet gedocumenteerd welke rollen bijvoorbeeld absoluut gescheiden moeten blijven. Hierbij kunt u denken aan het invoeren van een mutatie in de WOZ-waarde van een object en het</p>	<p>In februari 2017 zal de functiescheidingsmatrix zijn opgesteld.</p>

	<p>Door het opstellen van een functiescheidingsmatrix kunnen op eenvoudige en toetsbare wijze de ongewenste functievermengingen in beeld worden gebracht en getoetst.</p> <p>Wij adviseren u een functiescheidingsmatrix op te stellen waaraan de rollen in Gouw IT periodiek kunnen worden getoetst</p>	
	<p>Review accounts</p> <p>Wij hebben begrepen dat in opzet eenmaal per kwartaal een review plaatsvindt op de toegekende rechten. Afgelopen zomer zijn de rechten en rollen door de applicatiebeheerders Gouw IT beoordeeld in het kader van een opschoonactie ten behoeve van de implementatie van Gouw 7. Hierbij hanteert u de algemene regel dat de autorisatie op een zo hoog mogelijk niveau wordt ingeregeld op een "need-to-know"-basis, waarbij uitzonderingen kunnen worden gemaakt indien dat gewenst is. Op basis van correspondentie tussen de applicatiebeheerders hebben wij kunnen vaststellen dat deze beoordeling heeft plaatsgevonden en zijn wijzigingen aangebracht in de toegekende rechten.</p> <p>Wij adviseren de review van accounts toereikend te documenteren zodat achteraf de opzet en uitvoering van de review gemakkelijker kan worden vastgesteld; daarnaast vragen wij in de review van accounts te waarborgen dat de applicatiebeheerders roulerend betrokken zijn bij de review.</p>	<p>Ten aanzien van de documentatie van de periodieke review van accounts maken wij nadere afspraken met de IT-auditor van Deloitte ten aanzien van de gewenste minimaal noodzakelijke documentatie.</p>

Bevestiging van dagelijks bestuur en directie is ontvangen

Wij hebben van de directie een ondertekende, schriftelijke bevestiging bij de verantwoording ontvangen.

Er is geen sprake van meningsverschillen met het management of een beperking in reikwijdte van onze controle

Er zijn geen meningsverschillen met het dagelijks bestuur of de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het dagelijks bestuur, de directie en de medewerkers van de gemeenschappelijke regeling volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijzonderheden ten aanzien van de naleving van wet- en regelgeving

Een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidswetgeving is de niet-financiële rechtmatigheid. Dit is echter niet primair het onderzoeksgebied van de accountant. De accountant heeft als taak u te wijzen op een niet-financiële onrechtmatigheid als eventuele "bijvangst" van de reguliere controle, en op eventuele tekortkomingen in het interne signaleringssysteem. Voor dit laatste verwijzen wij u naar onze opmerkingen over de administratieve organisatie en interne beheersing.

In het kader van onze controle van de verantwoording 2016 hebben wij geen opmerkingen ten aanzien van de niet-financiële rechtmatigheid.

Bijlagen

Bijlage A: Onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeenschappelijke regeling Cocensus in 2016 voldoende is gewaarborgd.

Er is geen sprake geweest van aanvullende dienstverlening.

Op grond van de door ons getroffen maatregelen en de communicatie met u hierover zijn wij van mening dat onze onafhankelijkheid in voldoende mate is gewaarborgd.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeenschappelijke regeling Cocensus of een bij de gemeenschappelijke regeling Cocensus betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid ontvangen of verstrekt die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging van de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Bijlage B: Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenschappelijke regeling Cocensus en de gemeente Haarlem en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk aan derden worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor is opgesteld en bedoeld. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg op ons jegens ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond wordt of in wiens handen het komt.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven, zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van ons oordeel met betrekking tot de verantwoording als geheel, die zal worden verstrekt in onze controleverklaring.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie over het systeem van interne beheersing en de werking daarvan.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"). DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries, Deloitte brings world-class capabilities and deep local expertise to help clients succeed wherever they operate. Deloitte's approximately 200,000 professionals are committed to becoming the most trusted and innovative firm.

This publication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this publication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this publication.

© 2017 Deloitte The Netherlands